

Abiks keskkonnatervishoiu paremal mõistmisel

Ene Indermitte – Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituut

Astrid Saava. Keskkonnatervishoiu eesti-inglise seletussõnaraamat. Tartu, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2015, 183 lk.

Keskkonnatervishoid on rahvatervishoiu valdkonna osa, mis käsitleb keskkonnategurite mõju tervisele. Selle põhitõdesid peaksid aga teadma kõik, kes oma õpingutes, erialases või ühiskondlikus tegevuses puutuvad kokku keskkonna ja tervise probleemidega (tervisekaitse, keskkonnakaitse, põllumajandus); samuti need, kes kujundavad meie elukeskkonda (arhitektid, töösturid, ehitajad jpt). Möödunud aasta lõpul ilmunud raamatusse on esimest korda püütud koondada keskkonnatervishoiu ja selle naaberlade eestikeelne põhitervisinoloogiline terminoloogia. Toodud on ligi 1500 terminit koos sünonüümide, ingliskeelsete vastete ja lühikese eestikeelse sisuseletusega, mis aitab mõista terminite tähendust ja neid keskkonnatervishoiu kontekstis õigesti kasutada. Seletused on lihtsasti arusaadavad ka tavalugejale ega nõua eriteadmisi. Lisatud on terminite temaatiline jaotus, lühendite ja akronüümide loend ning terminite inglise-eesti register, mis võimaldab raamatut kasutada ka inglise-eesti sõnastikuna. Raamat

on oluliseks abimeheks eelkõige keskkonnatervishoiust huvitavatele üli- ja kooliõpilastele ning spetsialistidele, aga ka paljudele teistele, kes puutuvad kokku selle suhteliselt uue ja kiiresti areneva interdistsiplinaarse valdkonnaga.

Terminivaliku põhiprintsiip oli termini kasutamine keskkonnatervishoius ja sellega seonduvates valdkondades. Valik tehti Maailma Terviseorganisatsiooni soovitatud mainekate keskkonnatervishoiu ülikooliõpikute, mitmekõitelise ingliskeelse rahvatervishoiu entsük-

lopeedia jt allikate ainele alusel. Terminite sisuseletuse aluseks olid valdavalt ingliskeelsed õpikud, erialasõnastikud, teatmeteosed, teadusartiklid, samuti õigusaktid jm. Kui terminile leidis mitu määratlust, siis valiti see, mis kõige paremini sobib keskkonnatervishoiu kontekstis kasutada. Eelisterminina on eelistatud eesti keele omasõnalist terminit.

Raamatu autor Astrid Saava (sünd 1938) on Tartu Ülikooli emeriitprofessor. Ta on lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna (1962), seejärel töötanud õppejõuna Tartu Riikliku Ülikooli hügieenikateedris, hiljem tervishoiu instituudis, olnud selle juhataja (1990–1998). Tema juhtimisel reformiti nõukogudeaegse hügieeni õppekava nüüdisaegseks keskkonnatervishoiu erialaks ja seda on ta õpetanud ülikoolis üle kahekümne aasta. Ta on end täiendanud keskkonnatervishoiu põhilistes valdkondades mitmetel rahvusvahelistel kursustel ning osalenud Maailma Terviseorganisatsiooni juhitud kolme keskkonnatervishoiu põhiõpiku koostamisel ja katsetamisel. Ta on kauaaegne meditsiiniterminoloogiale komisjoni liige. Tema peamine uurimisvaldkond on keskkonnalahtesed terviseriskid, nende hindamine ja ennetamine.